

هیئت معارف جنگ
شهید سپهبد غنی صیادشیرازی

راهی به

نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

در ۸ سال دفاع مقدس

نویسنده: دریادار دوم ستاد عبدالله معنوی رودسری

سرشناسه	: معنوی رودسری، عبدالله، ۱۳۲۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: نگاهی به نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در ۸ سال دفاع مقدس / عبدالله معنوی رودسری؛ ویراستار تخصصی علی سجادی؛ ویراستاری ادبی، فنی الهه آموزگار؛ [برای] هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیادشیرازی.
مشخصات نشر	: تهران: ایران سبز، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ده، ۱۱۲ ص.: مصور؛ ۵/۲۱×۱۴ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۴۷-۱
میت فهرست نویسی	: قیفا
موضوع	: ایران. ارتش. نیروی دریایی
موضوع	: Iran. Artesh. Niruye Darya-i
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- ارتش
موضوع	: Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Army
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- عملیات دریایی
موضوع	: Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Naval Operation
شناسه افزوده	: سجادی، علی، ویراستار
شناسه افزوده	: ایران. ارتش. هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ / ۱۶۰ DSR
رده بندی دیویی	: ۵۵۸ / ۰۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۹۹۳۲

نگاهی به نیروی دریایی ارتش ج.ا.ا در ۸ سال دفاع مقدس

نویسنده: دریادار دوم ستاد عبدالله معنوی رودسری

بررسی اولیه و نهایی: سرتیپ ستاد ناصر آراسته

ویراستار تخصصی: سرهنگ علی سجادی

ویراستاری ادبی، فنی: الهه آموزگار

حروف نگاری تکمیلی: علی گیلوری

صفحه آرایی، طرح جلد: حامد خدمتی

نوبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۴۷-۱

ناشر: انتشارات ایران سبز

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تلفن: ۲۲۴۸۸۷۵۶ نمابر: ۲۲۴۸۸۶۵۰

حق چاپ برای «هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیادشیرازی» محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه

۱

۳

بخش یکم: ژئوپلیتیک منطقه خلیج فارس

۳

الف- پیشینه روابط کشورهای عراق و ایران تا پیش از جنگ تحمیلی

۴

ب- وضعیت کشورهای ایران و عراق در آستانه جنگ

۶

ب- وضعیت ارتش ج.ا.ا پس از انقلاب اسلامی

۹

ت- وضعیت نداجا پس از انقلاب اسلامی

۱۲

ث- بانه‌ها برای تحمیل جنگ

۱۴

ج- علایق ژئوپلیتیک عراق در خوزستان

۱۵

چ- نقش منطقه خلیج فارس در چشم‌انداز ژئوپلیتیک انرژی

۱۹

ح- وضعیت راهبردی ایران

۲۲

خ- اهمیت خلیج فارس و منطقه هرگز با امنیت ملی ایران

۲۹

بخش دوم: عملیات‌های نداجا در دفاع مقدس

۲۹

الف- خلاصه‌ای از عملیات‌های نداجا در جنگ تحمیلی

۳۶

ب- اسکورت کاروان (جنگ اقتصادی)

۴۰

پ- جنگ نفتکش‌ها

۵۰

ت- درگیری مستقیم با آمریکا

۵۵

بخش سوم: تجهیزات خودی و دشمن

۵۵

الف- تجهیزات نداجا در شروع جنگ تحمیلی

۶۵

ب- تجهیزات نیروی دریایی ارتش عراق در شروع جنگ تحمیلی

۷۷ بخش چهارم: معنویت در هشت سال دفاع مقدس

۷۷ الف - جهاد در راه خدا

۷۹ ب - آثار معنویت در دفاع دریایی

۸۱ پ - معنویت در عملیات‌ها

۸۵ بخش پنجم: نقش کشورهای منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای در جنگ تحمیلی

۸۵ الف - حضور آمریکا در خلیج فارس

۸۷ ب - آمریکا و آغاز جنگ

۸۹ پ - کسب پای‌ریزی و جنگ

۹۱ ت - تشکیل شورای همکاری خلیج فارس

۹۳ بخش ششم: سازماندهی نظامی ایران از جنگ تحمیلی

۹۳ الف - سازماندهی نظامی ایران پس از جنگ تحمیلی

۹۳ ب - مناطق دریایی جدید

۹۵ پ - قابلیت‌های های نوین نیروی دریایی ایران

۹۹ پ - قابلیت امداد و نجات بشر دوستانه

۱۰۱ منابع

مقدمه

کشورها برای حفظ و توسعه قدرت ملی و نیز دستیابی به اهداف تعیین شده خود، به اقداماتی چون تدوین راهبرد ژئوپلیتیکی در پیوند با دیگر قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، همچنین فرصت‌ها و محدودیت‌های قدرت‌کاه یا قدرت‌افزای می‌پردازند. از اینرو، نظام‌های سیاسی کوشیده‌اند تا از طریق تصرف یا نفوذ در سرزمین‌هایی که می‌توانند مکمل ژئوپلیتیک باشند، تنگناهای ژئوپلیتیکی (محدودیت سرزمین و منابع) خود را رفع کنند. تنگناهای ژئوپلیتیکی ناکزیر کشورها را در موقعیتی قرار می‌دهد که برای رفع معضل فضایی سرزمین خود، اجرای راهبردهای جبرانی همچون جنگ بپردازند.

کشور عراق به لحاظ ساختار حکومتی بودنش وارث تنگناهای ژئوپلیتیکی عمده‌ای از جمله عدم دسترسی کرانه‌های جنوبی‌اش در خلیج فارس به آب‌های آزاد است. بنابراین، عراق چه در زمان حکومت بعث و چه در زمان حکومت جدید آن، همواره در پی حل معضل ژئوپلیتیکی خود بوده است و به همین دلیل، در زمان حکومت صدام، با کشورهای ایران و کویت به جنگ منطقه‌ای پرداخت.

شرایط انقلابی در ایران و فرو ریختن دیوار هم‌ریختگی ساختارهای سیاسی، اقتصادی، امنیتی و نظامی آن زمان ایران و عراق از توسعه تفکر انقلابی به کشور عراق، باعث شد که عراق بهترین زمان تحقق خواسته‌هایش را در اواخر سال ۵۸ و اواسط سال ۵۹ تشخیص داده و از چراغ سبز استکبار غرب و شرق هم برای مقابله با انقلاب بهره ببرد.

جنگ هشت ساله عراق علیه جمهوری نوپای اسلامی ایران در چنین شرایطی آغاز شد؛ لذا صدام درصدد برآمد با تصرف بخش‌هایی از کشورمان به آمال دیرینه‌اش در رهایی از تنگناهای ژئوپلیتیکی جامه عمل بپوشاند. پیشروی یگان‌های ارتش عراق اگرچه در آغاز با موفقیت همراه بود، اما به تدریج با شکل‌گیری هسته‌های مقاومت مردمی و افزایش سطح آمادگی یگان‌های

نظامی، دچار مشکل شد، تا در نهایت پیشروی نیروهای متجاوز تثبیت و متوقف و راهبرد جنگ برق آسای صدام با شکست مواجه شد.

یکی از مهم‌ترین رخدادهای تاریخ معاصر ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی هشت ساله‌ای است که صدام بر کشورمان تحمیل کرد. رویدادها، وقایع و داستان این جنگ در خاطره نسل ما به "حماسه" و "نگار" تبدیل شده است. این جنگ برای مردم ایران نه تنها یک حادثه تاریخی، که یک مقاومت ملی و سرشار از فداکاری و شجاعت‌های بی‌نظیر جوانان این سرزمین و بیم است، و البته اثرات عمیقی از خود بر معادلات قدرت در منطقه غرب آسیا بر جای گذاشت.

ماهیت استراتژی این جنگ به مراتب از بسیاری از جنگ‌های کشورهای جهان سوم پیشتر بوده است. تفکرات رژیم بعث عراق از روزهای آغازین جنگ، به پشتیبانی قدرت‌های بزرگ و اکثر حکومت‌های عربی منطقه خلیج فارس مستظهر بود. در این جنگ آمریکا و شوروی - دو ابر قدرت دوران جنگ سرد - عملاً در یک جبهه واحد و به صورت همگرا، از دولت عراق حمایت کردند. البته نوع همکاری و میزان کمک آنها به حکومت صدام، در طول سال‌های دوران جنگ متفاوت بود. اکثر کشورهای عربی منطقه خلیج فارس نیز با کمک‌های وسیع مالی، عراق را حمایت کرده و همچنین، رؤسای کشورهایمانند مصر و اردن در کنار صدام حسین قرار گرفتند.